

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Leónk Endre

Cím: Az éhező Budapest

Forrás: Magyarország

3n
(Hely)

1926. 1. 23.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	362.54
Hely	
Idő	'1926'
Személy	
Helvezám	362-54 "1926"

Az éhező Budapest

Mindennap másfélezer ember vár az ingyenkenyérre. — Bizonytalan, hogy meddig telik még az osztásra

Senkit ne tévesszen meg, hogy az uccán ezer auto szalad egymás nyomában és este néhány kirakat kivilágosodik. Budapest nyomorog. Sok az éhes ember és még több az olyan, aki azt sem tudja, hogy holnap mit fog enni. Temérdek elfoglaltsága között a budapesti polgár nem ér rá észrevenni, hogy mennyire megsaporodtak a sápadt arcok, lázasfényű szemek. A siető ember csak azt látja, hogy esténként egyre szaporodnak a cikázó reklámok és éjszaka néhány mulató előtt prémbundába burkolóznak a nők.

Pedig annak, aki a város igazi képét keresi, nem is kell fáradságos felfedező útra vállalkozni. Senki sem invitálja a Suhajdatelep gyötrelmes barakjai közé, senki sem akarja újonnan felfedezni Angyalföld hirhedt nyomótanyáit. Csikágóbeli lebujiok, óbudai földszintes viskók pálinkagőze és fűtetlensége ismeretlen marad a közvetlenül nem érdekelt emberek tömege előtt, mert Budapesten, sajnos, mindenki kényelmes.

Hanem a nyomor szemébe vigyorgó a fölényeseknek és egyetlen legyintéssel félretolja útjából a kényelmeskedőket. Nem lehet már meg nem látni az éhezést, nem lehet szemét húnyni a pusztulás fő-

lött és nem lehet a haldoklók jai-kiáltására azt mondani, hogy téli szél süvölt a kénények között. A nyomor kijött az uccára, előttünk áll és rongyait lobogtatja. Borzalmas.

Halál vigyorgó az ábrázatáról.

*

Az Izabella ucca és Király ucca sarkán minden délután három órakor

ingenykenyeret osztanak.

Még a háború előtt lett közismert ez a mozgalom és akkor nagyon sokan voltak, akik csöndes mosolygással intézték el a kérdést. *Tejjel-mézszel folyó Kanadának* hívták még Magyarországot és az ingyenkenyér osztásánál húszhuszonöt kétes egzisztencia szokott jelentkezni. Az osztás nemrég kezdődött meg újra. A rászorulókat félelmetesen sokan vannak.

Kétfelé osztott hosszú sor nyúlik el a kiosztás céljaira használt üzlethelyiség ajtajától jobbra-balra. A Király ucca felé és részben *gyermekes anyák*, a másik oldalon mindenki más, *férfiak és nők vegyesen*. Az anyák sora a Király ucca sarkáig nyúlik, de a másik sor sokkal hosszabban kígyózik le egészen a Józsi uccáig és a házfal men-

tén a keresztutcába is befordul.

A két ucca köze zsúfolva

éhségtől remegő, hidegben didergő, rongyokba és vásott ruhába burkolt emberekkel, akiknek szemében ül az éhség és *minden reménységük az, hogy kétórai fagyoskodás, hideg kövön való ácsorgás után, a kiosztást végzők jóvoltából egy darab kenyeret fognak kapni*. Nem többet és nem mást: egy darab aznap sült, rozsszal kevert, jóízű, jószagú, puha magyar kenyeret.

Olyat, amiből mindenkinek elég kelene, hogy jusson.

Szörnyű figurák mozognak a tömegben. A rongyoknak és ruházatlanságnak olyan válfajai, amelyeket senmiféle fantázia nem tud megalkotni. *Asszonyok, akiket vékony tavaszi kartonbluz van és fejüket foszlószerű piros baboskendő védi csak a tél hidege ellen, rég elpusztult katonai bekecs bárnybőr bélésebe burkolják karonülő kicsinyüket*, hogy a várakozás alatt meg ne vegye az Isten hidege. Hárászkendők, nagykendők sűrű felvonulása a sor. *Mind a gyerekeken*. Az anyák kezét lilára csipte a hideg, számuk könnyezik az élesen metsző januári szeltől, dide-

regnek, toporzékolnak egy helyben, hanem a gyereket meleget tartják, magukhoz szorítják, szóval babusgatják, entestükkel melegítik.

A gyereket muszáj elhozni, mert a gyerek is kap egy darab kenyeret.

Másképp *nincs*. Csak így tud magának és családjának két darab kenyeret szerezni az asszony, az anya.

A másik sorban a férfiak és nők vegyesen állnak. A gyülekezés már délből megkezdődik. Tízennyolc éves fiatal fiútól nyolcvan éves aggastyánig mindenki találkozott a nyomorúság és éhség szörnyű egyenlőségében. Pelyhedző állú, sápadtarcú fiú mellett töpörödött, ráncos anyóka áll; középkorú, értelmes arcú asszony társa a sorban az alig félméter magas, hétrét hajlott, motyogó, zavaroszemű öreg koldus, aki lépni is alig tud és mindig külön kell megmutatni neki a kijárást. Rongyok, kopottszerű kabátok, agyongyötört, félrekapott, ezerszeresen esámpássá nyúlt cipők, keszeg kalapok orgiája tombol itt. És az arcok! Fáradtság, nyomorúság, lemondás, reménytelenség, elkeseredés, gond, betegség, kimerültség, álmatlanság, önfelegyelem, vágyakozás, elbutultság — minden, minden felvonul ezen a rettenetes, hideg, csúszós járdadarabon, amelyiken egymás nyomában topognak a Kenyér felé.

*

Először a gyerekes anyák előtt

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

Szerző: .....

Cím: .....

Forrás: .....

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házinomda 1922

nyílik meg az ajtó. Egyik oldalon bejönnek, másikon távoznak, gyorsan, ütemesen, szabályosan, pillanatig sem állva meg, kenyérral a kézben. Bent az üzlethelyiségben szorgos kezek halmozták fel a felszeletelt kenyeret. *Kétkülös vekniket hat darabba vágnak felnőttek részére és nyolc szeletre osztják, ha a gyerekeknek adagolnak.*

Fejadag! Mintha az éhség törödni tudna szavakal.

Gyorsan jönnek, gyorsan mennek a várakozók. Hárman is osztogatják a kenyeret. Alig esik szó, azt is javarészt a kenyér elosztói mondják.

A felvonuló szerencsétlenek halálos csöndben tűnnek fel az állományban és szó nélkül mennek ki.

Ha a lábak esoszogása nem mutatná az egész félelmetes körmenet eleven voltát, azt hihetnők: pokolbeli káprázat. A nyomoruság karneválja.

Nagyritkán megszólal egy-egy kislány:

— Bácsi, kérek még egy darabot!

— Nem lehet, kislány, — felelik, — mindenkinek kell, hogy jusson. *A végén, ha marad, kaphatsz még.* Öszbajuszú, rózsás arcú úr áll a

tulsó kijárat mellett. Mondják, napok óta osztja már a kenyeret. *Mindenkinek, aki kért, titokban adadugott egy második kenyéradagot.*

— Szaladj! — mondja a kislánynak.

A gyerekek boldogan tűnik el zsákmányával.

Másfélezer ember vonul fel naponta ebben a szörnyű processzióban.

Minden második már az ajtóban beleharap a kenyérbe.

Nyeli, habzsolja, tépi magába a kenyeret, az enniavalót. A szeme kidagad, arca felfúvódik, lélekzete hevesen jár, hidegtől lilára fagyott két karmos keze görcsösen markolja az enniavalót. A feje mind egyiknek groteszk mozdulattal välla közé hanyatlik. *Olyan éhesek, hogy nem bírják megvárni azt az időt sem, amíg a kéz a szájig elviszi a kenyeret: fejükkel sietnek elé, hogy minél hamarabb bekövetkezzék a boldog találkozás perce.*

— Tíz hónapja fekszik a feleségem, — mondja egy szálas munkásember, kislánnyal a karján — adjanak nekem többet!

— Nem lehet, — hangzik a válasz — sokan vannak, akinek adni kell.

Mégis kezébe nyomják a harmadik adagot is. Kimegy. Az uccán még egyszer visszafordul. Nagyon haragos a hangja:

— *Ha az ú felesége volna olyan betg, em mondaná máskor, hogy nem ad!*

Nagyritkán hangzik fel egy-egy bátortalan »Isten fizesse meg.« Huszontöt perc alatt elvonul mindenki.

Az utolsó cseppig elfogyott a kenyér.

*

Két figura a tömegből.

Munkásember. Szőke, beesett arcú, az a típus, amelyikre falun azt mondják: *héklikás.*

— Tanult villanszerelő vagyok, — mondja, — öt hónapja nincs munkám. Próbáltam mindent. Még követ törni, zsákot hordani is. Nem bírom. *Hát tettek én róla, ha az Isten ilyen nyápicnak teremtett?*

Tízennyolc éves lakatossegéd. Vidám, fiatal — két szem, magas domború homlok, hátrafésült, hosszú, aranyzóke haj. *Fiatal Siegfried.* Arcáról a borotválatlanság aranyzóke pelyhel esomósan lógnak.

Ing sines rajta, csak vékony lüszterkabát.

Annak a gallérját türte fel.

— Hat hónapja nem kerestem, hat hónapja nincs állásom. Két napja már nem tudom megfizetni a menhelyen sem a kétezer koronát. Sem apám, sem anyám, semmiféle rokonom.

— *Az éjszaka a fertőitlenítőben aludtam.* Ma éjjel, ha sikerül, újra bevitetem magam.

— Hogyan?

Mosolygott:

— Nem árulom el, mert akkor soha többé nem sikerül.

*

Minden nap felvonul a nyomor processziója. Jó volna, ha megnéznék azok is, akiknek hivatali kötelességük ilyenekre gondolni. *És azok is, akik az Ingyenkenyér Egyesületet betöltötték, helyiségeit lefogalták, felszerelését lepecs. lőték.*

Most csak néhány lelkes ember osztogat kenyeret, a sajátjából. Nem tudják, meddig telik még nekik.

Nem volna érdemes segíteni rajtuk?

Csánk Endre.